

MÉÉR OVER LOUISE-MARIE VAN ORLEANS, EERSTE KONINGIN DER BELGEN.

door **Emile SMISSAERT**

Ten gevolge van het afsterven op 5 december 2014 van koningin Fabiola werd haar woonplaats, het kasteel van Stuyvenberg in Laken (Brussel) vrijgegeven en ontruimd. Onder meer zeer oude, tot dusver ongekennde documenten kwamen aan het licht en in het publiek domein terecht die voor historici “nieuwe perspectieven voor onderzoek” aanreiken. Een geleerde bracht daaromtrent verslag uit (1).

Wat in dit amalgaam nader onze aandacht wekt, is, voor ons nieuw en tot dusver van het bestaan niet geweten, de correspondentie die gewisseld was tussen koningin Louise Marie d'Orléans (1812-1850), onze eerste koningin, en haar tien jaar jongere broer Henri, prins van Orléans en beter bekend gebleven als le “duc (hertog) d'Aumale” (1822-1897). De prinsen en prinsessen van Orléans die de kinderen waren van Louis Philippe (1773-1850), koning der Franssen (1830-1848), hielden onderling (en met derden) een drukke, niet aflatende stroom van correspondentie er op na (een soort “*scribomanie*”). De handgeschreven “brief” was toenmaals het gebruikelijke, intermenselijke contactmiddel bij uitstek en het biedt voor historici mogelijkheden tot beter inzicht in hun persoonlijkheid en levensgeschiedenis.

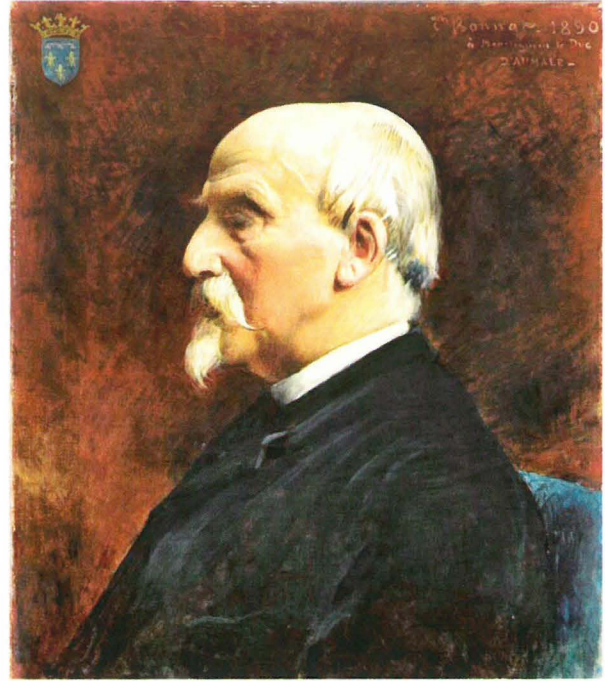
Koningin Marie-Amélie (1782-1866), de echtgenote van Louis Philippe, onderhield door middel van geregelde briefwisseling voeling met o.m. haar oudste dochter Louise die uitgehuwelijkt was aan Leopold I (1790-1865), onze eerste koning. Als door een wonder zijn deze volumineuze documenten bewaard gebleven en het is uit deze bron dat historica Mia Kerckvoorde Louise-Maries biografie kon reconstrueren en rijkelijk stofferen (2).

De correspondentie tussen Louise-Marie en haar jongere zuster Marie die door huwelijk hertogin van Württemberg werd (18013-1839) is, van de kant van Marie, eveneens bewaard en berust nu in het koninklijk archief te Brussel. “Weinig bekend, op zijn beurt heel uitgebreid, verdient het dat op een dag daar studie van gemaakt wordt”. De brieven van de andere bestemmeling, Louise Marie, berusten nog steeds bij de familie, op het kasteel van Altshausen (Baden-Württemberg, Duitsland) (3).

De uitgewisselde brieven tussen de hertog van (duc de) Aumale, haar jongere broer, en onze eerste koningin, zijn oudste zuster, is van beide zijden insgelijks bewaard gebleven. Dit lot was een onderdeel van papieren die in het bezit waren van prins Karel (1903-1983), graaf van Vlaanderen, regent van België, oom van koning Boudewijn (1930-1993); evenzo door erfenis vanaf heden behoed in voornoemd koninklijk archief te Brussel.

Prins Henri “*d'Orléans, duc d'Aumale*” was de vijfde zoon van Louis -Philippe, koning der Franssen, die in 1848 gedwongen abdicatie diende te nemen. Henri, tien jaar jonger dan zijn oudste zus L.-M., was maar 28 jaar op het tijdstip van haar overlijden, te Oostende op 10 oktober 1850. Voor de dagen aldaar, vlak na haar overlijden, zie dienaangaande het artikel van Ivan Van Hyfte in ons tijdschrift uit 1995 (4). In het bijzijn van zijn echtgenote, Marie-Caroline (“*des deux Siciles*”, 1822-1869) logeerden ze met de familie in onze stad en woonden ze de begrafenisplechtigheden te Oostende en te Brussel bij.

De correspondentie omvat: vanwege “Aumale” 97 brieven (1828-1850) en vanwege Louise-Marie 77 brieven (1827-1848). Het merendeel van Louise-Maries geschriften aan “klein broertje” stammen van na haar huwelijk met Leopold I en hun installatie in België. De reden is niet ver te zoeken: de jonge vrouw had het moeilijk met het afstand doen van haar familieleden en dit gemis heeft ze goed gemaakt door geregelde post, over en terug, per brief. En “pour les Orléans, très soudés” (nauw verbonden met elkaar), werd het heengaan van Louise naar Brussel ook beleefd als dramatisch ...

Tijdens de februari revolutie van 1848 in Frankrijk werd Louis-Philippe verbannen en vond een onderkomen in Engeland. Niet lange tijd daarop gaf de onttroonde koning de geest ... Louise-Marie had hem aldaar kort te voren nog een bezoek gebracht maar was inmiddels zelf getroffen in haar ademhalingsstelsel en overleed op haar beurt, op 10 oktober 1850 te Oostende. Ons Stedsmuseum houdt haar aandenken op waardige wijze in ere: de verduisterde sterfkamer en een geslaagd te noemen DVD-opname, in kleuren en verwoord in vier talen, visualiseren haar tragisch te noemen figuur in de geschiedenis van stad en land.

De hertog van Aumale overleefde, na een bewogen professioneel en privé-leven, zijn zuskoningin nog 47 jaren: tot 1897 (5).

N O T E N

- (1) *De précieux documents rejoignent les archives du Palais royal de Bruxelles* / door Olivier Defrance, in het tijdschrift *Museum Dynasticum*; jrg. 28, 2016, nr. 1, p. 21-31: ill.
- (2) *Louise-Marie van Orléans: de vergeten koningin* / door Mia Kerckvoorde. – Brussel, 2001.
Is gelijktijdig ook in het Frans verschenen.
- (3) O. Defrance: o.c., p. 27.
- (4) Ivan Van Hyfte: *Oostende 3 dagen in rouw: 11-14 oktober 1850*, in: *De Plate*; jrg. 24, nr. 4, april 1995, p. 110-112.
- (5) O. Defrance: o.c., p. 27;